

HET RIJKSMUSEUM IN OORLOGSTIJD

menschelijken spiegel dient te ondergaan: een lichte huivering over zooveel moed. Wie dan de lansen van de groep rechts bekijkt, begrijpt hoe de strakheid van die onderling telkens wat afwijkende richting verantwoord is door de trillende spankracht waarmee de lanzen omklemd worden en de paarden ingetoomd. „Een even-scherp flitsen, dat rilde door het licht”, zou Prins zeggen.

Er is nog iets wat dergelijke paneelen zoo belangwekkend maakt en dat is dat, ondanks een zekere onbeholpenheid en

enkele onvolkomenheden, wanneer men althans de werken van beroemder tijdgenooten in gedachten heeft, deze paneelen hun ambachtelijk karakter zoo weten te behouden. De handswerkman die een meubel te maken heeft wordt eerbiedig. De zorg waarmee de ondergrond is versterkt, versierd, bedrukt en verguld getuigt daarvan. Het blijft een paneel voor een kist, waarop het deksel dichtklapt en die dan zitbank is. Eischen van lichtval tellen nauwelijks. En desondanks voldoet het als voorstelling, als wand, als schilderij, zoo hecht is het opgenomen in de functie van het leven van de kamer, waar men zich terugtrekt en herinnerd wil worden.

Jan Steen, De tric-trac-spelers

Een andere aanwinst van beteekenis is de nieuwe Rembrandt. Een werk uit 1635, van een negenentwintig-jarige, die nog in zijn opkomst is, maar met welk een groot zelfvertrouwen reeds bezielde. Streek naast streek is rap en zeker neergezet. Een studiekop in dien zin dat een dergelijk portret van een gefantaseerden Turk toch vrijer geschilderd is dan de Oosterlingen die in die jaren in Rembrandt's grootere composities figureeren. Zulke studies hebben de kracht van Rubens' „modello's”, van voltooide schetsen. Het persoonlijke karakter blijft daarbij voor alles bij Rembrandt maatgevend. Wel is het grondprincipe, de interpretatie der barok, van het licht en donker, algemeen geldend,